

2.5 Data en AI voor de UvA

Visie op data en AI voor de UvA

De UvA wil de kansen op het gebied van dataverwerking en AI benutten voor de eigen bedrijfsvoering. Er is sprake van een exponentiële toename van de hoeveelheid data en ook de technieken om data te verwerken ontwikkelen zich steeds verder. Dit heeft niet alleen gevolgen voor het onderzoek aan de UvA; deze ontwikkelingen gaan ook effect hebben op onze bedrijfsvoering en onderwijslogistieke processen. Applicaties waarmee we werken, maken al steeds meer gebruik van AI (Artificiële Intelligentie).

Het begint bij betrouwbare en goed georganiseerde data. AI bestaat uit twee bestanddelen: een algoritme en data. Data is de grondstof die het algoritme laat werken. De trend is onmiskenbaar gericht op het gebruiken en combineren van (grote hoeveelheden) data. Voor organisaties is het belangrijk om inzicht te hebben in de eigen data. Data is een cruciaal bezit ('asset'), bijvoorbeeld voor het oplossen van vraagstukken, onderbouwde besluitvorming, optimalisatie van processen, voorspellingen en meer doelmatige bedrijfsvoering.

De verwachtingen zijn hoog, de praktijk is nog niet zo ver. Onderwijs- en administratieve data zitten nog in silo's, 'opgesloten' in systemen. Het combineren en in samenhang analyseren van gegevens en daaruit informatie halen, is nu veelal Excel- en handwerk. Met UvAdata heeft de UvA een managementinformatiesysteem waarin data wel worden gecombineerd. Geavanceerde AI-toepassingen zijn voor de bedrijfsvoering van de UvA nog een stip op de horizon.

Het inzetten op dataverwerking en AI is nauw verbonden met ethische vraagstukken. Er liggen grote uitdagingen in het verantwoord omgaan met data en algoritmes, Wij zijn ons daar zeer van bewust. Wij zullen ons als UvA op verantwoorde wijze moeten gaan verhouden tot risico's, zoals bias die in (historische) datasets besloten kan liggen, en risico's van *profiling* en voorspellingen.

Wat we belangrijk vinden

- Het doel waarvoor je AI inzet moet duidelijk zijn. Het begint bij het vraagstuk: welk probleem wil je oplossen? AI is een middel, de data moeten op orde zijn;
- We willen met data de kansen benutten en de uitdagingen voor bedrijfsvoering en onderwijs- (logistiek) weloverwogen en verantwoordelijk aangaan;
- Wij betrekken onze studenten en medewerkers, en maken gebruik van de beschikbare expertise – in huis en daarbuiten. We willen voorkomen dat we het wiel opnieuw uitvinden;
- UvA-brede centrale regie en facilitering (van randvoorwaarden en resources) en ontwikkeling van kennis en competenties zullen nodig zijn om onze ambities te kunnen realiseren en risico's te minimaliseren;
- Door uit te gaan van gemeenschappelijkheid en te kiezen voor standaarden, kunnen we doelmatiger werken en wezenlijke verschillen de aandacht geven die ze verdienen.

Doelen van de digitale agenda data en AI voor de UvA

In lijn met de hiervoor genoemde uitgangspunten, hebben we met betrekking tot data en AI de volgende doelen geformuleerd voor de digitale agenda:

- De infrastructuur en datahuishouding is geschikt (gemaakt) voor het gebruik van data-toepassingen en AI, zodat de UvA het potentieel van haar administratieve data over de volle breedte kan benutten;
- De UvA maakt gebruik van data-toepassingen en AI in lijn met de publieke waarden die ze nastreeft. Medewerkers en studenten zijn zich bewust van de pro's en con's;
- UvA-ondersteuning (centraal en decentraal) heeft kennis en expertise van data en AI, werkt onderling actief samen en maakt actief deel uit van een netwerk.

Met deze doelen dragen we bij aan de ambities die geformuleerd zijn in het Instellingsplan en de Facultair Strategische Plannen om wendbaar te zijn in onze bedrijfsvoering.

Overzicht digitale agenda, focusgebied data en AI voor de UvA

Wat willen we bereiken?

Wat moeten we daarvoor doen?

Waar moeten we rekening mee houden?

Infrastructuur en datahuishouding klaar voor data en AI

De infrastructuur en datahuishouding is geschikt (gemaakt) voor data-toepassingen en het gebruik van AI, zodat de UvA het potentieel van haar administratieve data over de volle breedte kan benutten.

Stel een **datastrategie** op.

Richt **data-governance** in.

Richt **datamanagement** in en stel **metadata-beleid** op (datacatalogus, data-dictionaries, datamodel en business glossary).

Stel **data-eigenaarschap** vast.

Richt een **data-lake** in (opslag van gegevens in hun onbewerkte formaat).

Denk vanuit de vraagstukken waarvoor data en AI ingezet kunnen worden: wat wil je met data en AI bereiken?

De toegang tot data moet conform het autorisatie-beleid zijn.

Borg de relatie met het cloud-beleid.

Stel per domein (bijvoorbeeld HR) vast wat voor data nodig zijn en waar deze data 'zitten' (zie ook datacatalogus).

Een data-lake vereist een robuuste infrastructuur.

Standaardiseer waar het kan en geef aandacht aan de wezenlijke verschillen.

Data- en AI-toepassingen bij de UvA in lijn met de publieke waarden

De UvA maakt gebruik van data-toepassingen en AI in lijn met de publieke waarden die ze nastreeft. Medewerkers en studenten zijn zich bewust van pro's en con's.

Zorg bij bestuurders, medewerkers en studenten voor **bewustwording** over het belang en de impact van data en AI.

Maak gebruik van de te ontwikkelen **UvA-waardenbril** ('Waar staan we voor?') (zie Responsible IT).

Open AI: stel een **algoritme-register** op en houd dit bij.

Voer een open gesprek met medewerkers en studenten over de pro's en con's van data en AI.

Weeg bij initiatieven de impact op mens en maatschappij af.

Vergroot het bewustzijn dat AI niet neutraal is. Beoordeel data en algoritmes op mogelijke bias.

Maak open en inzichtelijk hoe AI tot 'besluiten' komt.

Zorg dat de menselijke toets onderdeel is van de afweging, als AI wordt ingezet voor personen.

Centraal – decentraal: wees scherp op wat centraal gebeurt en wat in de faculteiten.

UvA-ondersteuning klaar voor toepassing data en AI

UvA-ondersteuning (centraal en decentraal) heeft kennis en expertise van data en AI, werkt onderling actief samen en maakt actief onderdeel uit van een netwerk.

Voer enkele AI-pilots uit door gebruik te maken van het '**Grassroots**'-fonds voor experimenten.

Organiseer een (**open**) **UvA-community voor data en AI**, en zoek samenwerking in Amsterdam, met andere universiteiten en SURF.

Werk aan de interne **deskundigheid en competenties** en werf expertise op het gebied van data en AI.

Zorg voor een voor iedereen toegankelijk **overzicht van wat waar gebeurt** bij de UvA op het gebied van data en AI.

Richt een **UvA AI-repository** in ten behoeve van hergebruik.

Faciliteer innovatie bottom-up, met een set van (minimale) spelregels.

Er is actieve onderlinge samenwerking nodig: tussen de diensten, tussen de faculteiten, en tussen de diensten en de faculteiten.

Zorg voor kennisuitwisseling met Research Data Management (bijv. FAIR data-principes: vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar).

Kijk naar mogelijk alignment met HvA-initiatieven.